

„Prawo cywilne i karne pod kątem pomocy prawnej z urzędu” – artykuł przygotowany w ramach dotacji celowej dla Powiatu Zgierskiego .

Zdarzają się sytuacje gdy musimy stawić się w sądzie jako strona w postępowaniu. Wiąże się to z obawą, niepewnością zarówno co do samej znajomości przepisów jak i przebiegu postępowania które jest dla przeciętnego obywatela nieznane i dość tajemnicze.

Wtedy może nam pomóc „MECENAS” z urzędu. Słowo „mecenas” nie jest określeniem prawnym ale grzecznościowym i tradycyjnym którym odnosimy się do adwokatów i radców prawnych. W postępowaniu przed sądem nazywani są „**profesjonalnymi pełnomocnikami procesowymi**”.

Taki pełnomocnik reprezentuje stronę postępowania.

Kim są strony postępowania?

W postępowaniu cywilnym to powód i pozwany, lub wnioskodawca i uczestnik – czyli ten kto proces wszczyna i ci którzy w nim uczestniczą jako osoby których praw i obowiązków postępowanie dotyczy.

W postępowaniu karnym – jest to oskarżony (gdy sprawa dotyczy przestępstwa) lub obwiniony(gdy sprawa dotyczy wykroczenia), jak również podejrzany.

Czy świadek może mieć pełnomocnika? – nie, gdy jesteśmy wezwani jako świadek w postępowaniu, niezależnie jakim - karnym czy cywilnym, występujemy i świadczymy o tym co jest nam znane, w tym postępowaniu nie może nas reprezentować pełnomocnik.

Pełnomocnik z wyboru.

Zasadą jest że jeżeli chcemy żeby reprezentował nas pełnomocnik to szukamy kancelarii i zawieramy z nim umowę. Wtedy jest to nasz „pełnomocnik z wyboru”.

A co w przypadku gdy nie stać nas na takiego pełnomocnika?

Wtedy w grę wchodzi instytucja „pełnomocnika z urzędu”.

Tymi pełnomocnikami są ci sami adwokaci i radcowie prawni którzy występują jako pełnomocnicy z wyboru, ci sami którzy mają własne kancelarie, jednak gdy sąd ustanowi nam pełnomocnika a samorząd

adwokacki lub radcowski skieruje ich do naszej sprawy to stają się naszymi pełnomocnikami z urzędu, a za wykonaną pracę płaci im co do zasady sąd.

Ogólna zasadą ustanowienia pełnomocnika z urzędu jest fakt, iż strona nie może ponieść kosztów pełnomocnika z wyboru – czyli jej sytuacja finansowa wskazuje, że zwyczajnie nie stać jej na pełnomocnika.

Aby wykazać w sądzie swoją sytuację majątkową która ma to potwierdzać składa się co do zasady „Oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania” . Jest to formularz który można dostać w każdym Biurze Obsługi Interesanta któregośkolwiek sądu lub pobrać ze strony www.gov.pl wpisując nazwę oświadczenia w wyszukiwarce.

W formularzu podajemy nasze dane, stan rodzinny (z kim prowadzimy wspólne gospodarstwo domowe), majątek – zarówno nieruchomości jak i ruchomości (przedmioty o wartości większej niż 5.000 zł każdy) nasze dochody ze wszystkich źródeł i wydatki (opłaty za dom, ubezpieczenie, lekarzy, leki, wyżywienie, odzież itp.)

Są pewne różnice w ustanawianiu pełnomocnika z urzędu jeżeli mamy do czynienia z postępowaniem karnym i cywilnym.

Postępowanie karne - obrońca i pełnomocnik z urzędu

W powstępowaniu karnym występuje „mecenas” który może być obrońcą lub pełnomocnikiem z urzędu.

Zasadą jest, że dla oskarżonego, obwinionego i podejrzanego ustanawia się „**obrońcę z urzędu**”.

Dla każdej innej strony postępowania tj. pokrzywdzonego, oskarżyciela posiłkowego itp. ustanawia się „**pełnomocnika z urzędu**”.

Funkcja jest taka sama ale nazwa w postępowaniu inna.

Postępowanie cywilne – pełnomocnik z urzędu

Każda ze stron postępowania, spełniająca warunki, może złożyć wniosek o pełnomocnika z urzędu.

Takim warunkiem, oprócz braku środków finansowych, jest również szeroko rozumiana **nieporadność strony** związana z jej wiekiem (zaawansowanym lub bardzo młodym), złym stanem zdrowia, niepełnosprawnością itp. Wtedy do wniosku o pełnomocnika czy obrońcę należy dołączyć dokumenty potwierdzające istnienie tych dodatkowych warunków.

Wniosek o pełnomocnika można złożyć właściwie na każdym etapie postępowania, choć im wcześniej zostanie złożony tym większe są szanse na

podjęcie przez pełnomocnika wszystkich niezbędnych działań w postępowaniu.

W postępowaniu kasacyjnym – istnieje przymus adwokacko – radcowski, czyli kasację od wyroku może złożyć wyłącznie adwokat lub radca prawny.

Wniosek o pełnomocnika lub obrońcę z urzędu nie podlega żadnym opłatom sądowym i do sądu składamy go w 1 egzemplarzu.

W każdym punkcie nieodpłatnego poradnictwa prawnego i nieodpłatnego doradztwa obywatelskiego są prawnicy i doradcy którzy pomogą Państwu zarówno w napisaniu wniosku jak i w wypełnieniu formularza oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku i dochodach.

Listę punktów znajdziecie państwo na stronie

<https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/pl/mapa-punktow/>